

Het oog wil ook wat!

Beplante kokosrollen om lelijke oevers op te fleuren

Het is slechts een kwestie van maanden voordat de lelijke oever door het groen aan het oog onttrokken wordt.

Op veel plaatsen is het onmogelijk om walkanten of oevers van vijvers of binnenrivieren al glooiend te laten afdalen. Plaatsgebrek of de noodzaak van een stevige oever dwingt veel gemeenten ertoe om deze te versterken met schotten. Het bedrijf HelkantPlant bedacht een oplossing om dit te verfraaien.

Auteur: Guy Oldenkotte

Kaarsrechte oevers zijn misschien praktisch, maar ze ogen onnatuurlijk en zijn in sommige gevallen ronduit lelijk. Dat laatste is vooral het geval wanneer de oever is opgetrokken uit beton. Toch is dat vaak niet te voorkomen, omdat wetten en regelgeving nu eenmaal eisen dat oevers veilig zijn, terwijl ruimtegebrek het simpelweg onmogelijk maakt dat een glooiende lijn wordt voortgezet.

Maar de ervaring die de familie Verhoeven van HelkantPlant had opgedaan met het samenstellen en beplanten van drijvende eilanden, bracht hen ertoe om ook voor dit soort lelijke oevers een alternatief te ontwikkelen. 'Onze oplossing is een rol, gemaakt van kokosvezels, waarin de beplanting is aangebracht. Deze rol wordt tegen de lelijke oever gelegd om die aan het oog te onttrekken. Binnen een aantal maanden is de beplanting volgroeid en wortelt ze in de eigenlijke bodem. Daarna zie je niets tot nauwelijks meer iets van de oever', legt Liesbeth Verhoeven uit. Een groene oever is ook een prima schuil-, rust- en foerageerplek voor waterfauna en verbetert de waterkwaliteit.

Praten uit ervaring

Bij Verhoeven heeft men al enkele jaren ervaring met het aanbrenge van planten op een basis van kokos. Het familiebedrijf kweekt al ruim 20 jaar water- en oeverplanten. Oprichter Jan Verhoeven deed jarenlang praktijkkennis op op cultuurtechnisch en weg- en waterbouwkundig gebied. Hij stond mede aan de wieg van de ontwikkeling van helofytenfilters en de inrichting van natuurvriendelijke oevers en waterpartijen. Verhoeven beschikt bovendien over veel inzicht in het meest geschikte plantenassortiment voor West-Europese omstandigheden. Sinds 2010 krijgt hij daarbij hulp van dochter Liesbeth Verhoeven. Haar kennis over de planteneecologie komt goed van pas. 'Het voordeel van dit systeem is dat de planten op de kwekerij de gelegenheid krijgen om zich te zetten en om een stevig wortelnetwerk te ontwikkelen. Zo zijn ze minder kwetsbaar voor waterwild. Als je planten op de oevers plant om op natuurlijke wijze te laten groeien, dan zijn ganzen en eenden er als de kippen bij om het jonge groen uit de grond te trekken en op te eten. Daardoor krijgen de planten niet de kans om zich te ontwikkelen. Dat

is anders met de planten die op een kokosrol groeien. Tegen de tijd dat deze tegen de kade wordt geplaatst, zijn de planten inmiddels stevig geworteld en kunnen ze tegen een stootje.' De planten wortelen in het kokos. De rol meet 30

Liesbeth Verhoeven

De beplanting krijgt op de kwekerij alle tijd om op te groeien.

centimeter in doorsnede. 'Zodra de wortels dieper willen, groeien ze door het kokos heen op zoek naar de ondergelegen aarde. Kokos is een natuurlijk product. Uiteindelijk duurt het zo'n drie tot tien jaar voordat het kokos gaat ververen en verteren, waarna er een natuurlijke oever ontstaat. De snelheid van die vertering hangt af van de pH-waarde van het water.'

Eenvoudige techniek

HelkantPlant levert de rollen met een doorsnede van 30 centimeter en een lengte van 3 meter. 'Maar de afmetingen zijn variabel, om flexibel op de omstandigheden te kunnen inspelen', merkt Liesbeth Verhoeven op. De rollen worden ingeklemd tussen de oever en piketpalen die 30 centimeter uit de oever de bodem in worden geslagen. 'In deze palen zitten metalen pinnen in de richting van de oever, waarop planken worden geplaatst waarbovenop de rollen worden gelegd.' Dankzij deze oplossing kan het systeem tegen elke walkant worden geplaatst. Bovendien is het effectief voor wateren met een diepte tot 75 centimeter.

Zodra de wortels dieper willen, groeien ze door het kokos heen op zoek naar de ondergelegen aarde

Volgens Verhoeven is het slechts een kwestie van maanden totdat de oever volledig is volgegroeid en aan het oog onttrokken. 'Dat hangt natuurlijk sterk van de tijd van het jaar af, in verband met het groeiseizoen van de planten. Maar we hebben vorig jaar een project in Amersfoort gedaan en daar was de oever al na drie maanden helemaal aan het zicht onttrokken.' In de gemeente Den Haag hopen ze hetzelfde effect te bereiken. 'Daar werd de oever aangepast omdat er een nieuwe tramlijn werd aangelegd. De oever moest daarvoor worden versterkt met een wering van steen, die lelijk oogde. Tegen die wering zijn nu kokosrollen geplaatst, die moeten zorgen dat het geheel een stuk vriendelijker en natuurlijker oogt.' Hoewel de fraaiheid niet ter discussie staat, merkt Verhoeven dat de bereidheid om openbare ruimte te vergroenen of ecologischer te maken, wisselt per gemeente. Is die bereidheid er, dan heeft men er ook geld voor over. 'Het is soms lastig, maar gelukkig zijn er ook veel projec-

De beplante kokosrollen worden tegen de lelijke oever geplaatst.

Groene oevers zijn een goede broedplaats voor waterwild.

ten waarbij de natuurlijke uitstraling uiteindelijk vooropstaat. In dergelijke gevallen staat deze oplossing zeker niet ter discussie.'

De kokosrollen lenen zich in principe voor elke soort beplanting. 'Maar daarbij gaan we er wel van uit dat de begroeiing al op natuurlijke wijze in het gebied voorkomt

De kokosrollen lenen zich in principe voor elke soort beplanting. 'Maar daarbij gaan we er wel van uit dat de begroeiing al op natuurlijke wijze in het gebied voorkomt. We willen geen exoten inbrengen.' De kwaliteit van het water heeft, zo stelt Verhoeven, wel wat invloed op de plant, maar het water moet wel heel arm en verontreinigd zijn, willen de planten er niet in kunnen overleven. 'Tegen de tijd dat de planten de kwekerij verlaten, zijn ze volgroeid en kunnen ze heel wat hebben. Wij gaan er altijd van uit dat de opdrachtgever vooraf onderzoek heeft gedaan naar de overlevingskans van bepaalde beplanting

en dat daarvoor watermonsters zijn genomen. Het water moet wel heel arm zijn, willen de planten daar niet in kunnen overleven.'

De kokosrollen van HelkantPlant zijn zeker een verrijking. En omdat Nederland zich nog altijd graag een 'waterland' noemt, is het goed te weten dat die kennis zich niet beperkt tot praktische oplossingen voor specifieke problemen, maar tevens de verfraaiing van dergelijke oplossingen behelzen. Tenslotte wil het oog ook wat.

Het concept

Een kokosrol wordt beplant met oeverplanten. De planten krijgen op de kwekerij de tijd om goed te wortelen. Daarna worden de rollen tegen de oever geplaatst in een speciale draagconstructie en kunnen de planten zo verder groeien, om uiteindelijk de oever een natuurlijke uitstraling te geven.